

**IZVEŠTAJ O
REGIONALNOJ PARLAMENTARNOJ KONFERENCIJI O NADZORU NAD ENERGETSKIM
POLITIKAMA I ULAGANJIMA U ENERGETIKU**

„Parlamentarni nadzor nad energetske politikama i ulaganjima u energetiku“



*6 – 7. septembar 2014.
Budva, Crna Gora*

1. Pregled

Skoro 75 poslanika i administrativnih službenika iz parlamenata zemalja Zapadnog Balkana zajedno sa predstavnicima ministarstava privrede i energetike, preduzeća za proizvodnju i prenos električne energije, regulatornih tela i stručnjaka iz oblasti energetike sastali su se na regionalnoj konferenciji u Budvi, Crnoj Gori, 6 – 7. septembra. Cilj održavanja konferencije bila je diskusija o „Parlamentarnom nadzoru nad energetske politikama i ulaganjima u energetiku“

Konferencija je otvorena uvodnim govorom g. Sulja Mustafića, potpredsednika Skupštine Crne Gore:

„Potrebno je jačanje regionalne saradnje u oblasti energetike, a uspostavljanje stabilnog regulatornog i tržišnog okruženja ključni je preduslov za privlačenje investicija u sektoru energetike.“ G. Mustafić je naglasio:

„Pitanje jačanja regionalne saradnje u sektoru energetike je takođe bilo predmet diskusije na konferenciji o Zapadnom Balkanu, koja je nedavno održana u Berlinu, a ovakvi sastanci su stvarna prilika za poslanike parlamenata Zapadnog Balkana da razmene mišljenja o definiciji najboljih praksi nadzora nad primenom politika u oblasti energetike.“

Tokom dvodnevne konferencije panelisti i učesnici razmenili su stavove i argumente o “Energetskom sporazumu i trećem energetske paketu. Zakonodavnim promenama i izazovima za parlamente zemalja Zapadnog Balkana”, „Budućim održivim energetske rešenjima – Zakonodavnim rešenjima i pregledu najboljih praksi”, „Ulaganjima u energetiku u zemljama Zapadnog Balkana – buduće potrebe i implikacije” i „Ulozi regulatornih tela i ulozi parlamenata u nadzoru nad regulatornim telima i energetske politikama”.

G. Aleksandar Damjanovic, predsedavajući Odbora NPC i Odbora za ekonomiju, finansije i budžet, Skupštine Crne Gore dodatno je naglasio važnost kontinuirane regionalne saradnje u oblasti energetike:

„Ideja za organizovanje konferencije na ovu temu zasnovana je na jednoj od preporuka preporuka trilateralnog sastanka između članova parlamentarnih odbora za sektor energetike Skupštine Crne Gore, Narodne skupštine Republike Srbije i i Narodne skupštine Republike Srpske, koji je održan u Trebinju, u martu ove godine.

Važno je ojačati parlamentarni nadzor nad politikama i investicijama u oblasti energetike, da ove politike ne bi bile pripremane i primenjivane u uskim krugovima izvršnih organa i poslovnog sektora.“

Pored toga, g. Damjanovic je naglasio da: „Mora da se nastavi sa sprovođenjem aktivnosti za uspostavljanje Parlamentarne skupštine Energetske zajednice, koju ideju su zajednički

predstavili poslanici parlamenata zemalja Zapadnog Balkana, u julu ove godine, u sedištu Energetske zajednice u Beču.”

Predstavnici ministarstava privrede i energetike, preduzeća za proizvodnju u prenos električne energije, regulatorna tela i stručnjaci iz oblasti energetike su takođe izrekli svoje stavove kao panelisti i kao učesnici konferencije.

Kao rezultat konferencije, učesnici su usvojili zaključke koji bi trebalo da budu smernice za jačanje uloga koje oni imaju u procesu vršenja nadzora nad politikama u oblasti energetike na Zapadnom Balkanu.

Na kraju je zaključeno da: **„Mreža preporučuje i podržava uspostavljanje Parlamentarne skupštine Energetske zajednice, koja bi spojila poslanike Evropskog parlamenta i poslanike strana ugovornica Ugovora o osnivanju Energetske zajednice.”**

Konferenciju je organizovala Mreža parlamentarnih odbora za ekonomiju, finansije i evropske integracije zemalja Zapadnog Balkana (NPC) uz podršku Vestiminsterske fondacije za demokratiju (WFD).

Zaključci i preporuke sa regionalne konferencije o „*Parlamentarnom nadzoru nad energetske politikama i ulaganjima u energetiku*”.

Tokom diskusija na regionalnoj konferenciji održanoj u Budvi, Crna Gora, 6 – 7. septembra poslanici i stručnjaci iz oblasti energetike zemalja Zapadnog Balkana istakli su nekoliko ključnih pitanja.

- A. Parlamenti imaju ograničenu ulogu u nadzoru nad investicijama i politikama u sektoru energetike i postoji potreba za većim učešćem parlamenata zemalja Zapadnog Balkana u tom smislu.
- B. Administrativni i finansijski kapaciteti pojedinačnih zemalja Zapadnog Balkana za privlačenje investicija u oblasti energetike su ograničeni; zato je zajednički regionalni pristup investicijama u oblasti energetike najbolji način da se postigne pomak u razvoju sektora energetike na Zapadnom Balkanu.
- C. Primetno je odlaganje primene zakona iz oblasti energetike koje je pripremila Energetska zajednica i postoji potreba za kontinuiranom saradnjom sa Sekretarijatom Energetske zajednice radi praćenja primene.

Zaključci i preporuke Mreže parlamentarnih odbora za ekonomiju, finansije i evropske integracije zemalja Zapadnog Balkana

- 1. Mreža prepoznaje značaj budućih investicija u sektoru energetike za razvoj svih zemalja regiona, a parlamenti zemalja Zapadnog Balkana igraju ključnu ulogu u promovisanju uspostavljanja zajedničkog regionalnog energetskeg tržišta kao i da podrže regionalne investicione projekte u oblasti energetike.
- 2. Parlamenti se podstiču da uključe akademsku zajednicu, poslovnu zajednicu, investitore, civilno društvo i ostale nevladine aktere u nadzor nad politikama u oblasti energetike kroz rad relevantnih parlamentarnih odbora.
- 3. Mreža podstiče parlamente iz regiona da se uključe u buduće diskusije o regionalnim dokumentima iz oblasti energetike. Regionalne strategije bi trebalo da budu usaglašene sa nacionalnim strategijama zemalja Zapadnog Balkana.
- 4. Mreža podstiče parlamente i parlamentarne odbore da razvijaju kulturu održavanja redovnih godišnjih javnih rasprava u okviru nadzora nad primenom zakonodavstva koje je usvojeno po osnovu obaveza koje proističu iz Ugovora o osnivanju Energetske zajednice u saradnji sa nacionalnim regulatornim telima.
- 5. Mreža bi trebalo da preduzme izradu priručnika i materijala kako bi poslanici i administrativni službenici stekli odgovarajuća znanja i alate koji su im potrebni za pružanje podrške u nadzoru nad energetske politikama.

Konačni zaključak

Mreža preporučuje i podržava uspostavljanje Parlamentarne skupštine Energetske zajednice, koja bi spojila poslanike Evropskog parlamenta i poslanike strana ugovornica Ugovora o osnivanju Energetske zajednice.

Regionalna parlamentarna konferencije o nadzoru nad energetske politikama i ulaganjima u energetiku

„Parlamentarni nadzor nad energetske politikama i ulaganjima u energetiku”

**6-7. septembar 2014.
Budva, Crna Gora**

5. septembar 2014.

Dolazak učesnika u hotel Splendid - Budva

20:30 Dobrodošlica (koktel- u hotelu Splendid – Pool bar)

6. septembar 2014.

Napomena: Program prvog dana konferencije će se održati u hotelu Montenegro koji se nalazi pored hotela Splendid, udaljen oko 2 minuta hoda. Molimo Vas da pratite znakove i uputstva. Osoblje hotela i VDF –e će Vas takođe usmeravati prema hotelu Montenegro.

09:30 – 10:00 Registracija učesnika (hotel Montenegro – sala Tara)

10:00 – 10:15 Uvodno izlaganje

Suljo Mustafić – potpredsednik Skupštine Crne Gore

Uvod: Emil Atanasovski, rukovodilac programa za Zapadni Balkan Vestminsterske fondacije za demokratiju

10:15 – 12:15 Panel 1: „Energetski sporazum i Treći energetski paket – razdvajanje) *Zakonodavne promene i izazovi za parlamente zemalja Zapadnog Balkana*

Vesna Borozan – bivša poslanica i profesor na predmetu Elektroenergetski sistemi na Univerzitetu „Sveti Ćirilo i Metodije“ – Skoplje;

Željka Tomić – rukovodilac službe za pravne poslove u Regulatornoj agenciji za energetiku Crne Gore;

Mirza Kušljugić – univerzitetski profesor i poslanik u Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine;

Aleksandra Tomić – predsednik Odbora za privredu, regionalni razvoj, trgovinu, turizam i energetiku u Narodnoj skupštini Republike Srbije.

12:15 – 13:30 Ručak (hotel Montenegro)

13:30 – 15:30 Panel 2: „Buduća održiva energetska rešenja. Zakonodavna rešenja i pregled najboljih praksi”

Aleksandar Damjanovic – predsednik Odbora za ekonomiju, finansije i budžet u Skupštini Crne Gore;

Arben Dhima – rukovodilac odeljenja za energetske politiku i razvoj Ministarstva energetike i industrije Albanije

Saša Bošković – poslanik i član Odbora za privredu u Narodnoj skupštini Republike Srpske

Dragica Sekulić – direktor Direktorata za Energetske Efikasnost Ministarstva Ekonomije Crne Gore

- 15.30 – 15.45 Pauza za kafu
- 15.30 – 15.45 Zaključci prvog dana konferencije
- 20:00 **Večera (hotel Splendid)**

7. septembar 2014.

Napomena: Program drugog dana konferencije će se održati u hotelu Splendid

- 09:30 – 10:00 Registracija učesnika za drugi dan konferencije (hotel Splendid – sala Petrović)
- 10:00 – 10:05 Uvodno otvaranje drugog dana konferencije - Aleksandar Damjanović – predsedavajući NPC Odbora
- 10:05 – 12:00 Panel 3: „Ulaganja u energetiku u zemljama Zapadnog Balkana. Buduće potrebe i implikacije
- Ivan Bošković – zamenik ministra ekonomije u Vladi Crne Gore;*
Akademik Momir Đurović – predsednik Crnogorske akademije nauka i umjetnosti;
Atanasko Tuneski - profesor Univerziteta „Sveti Ćirilo i Metodije“ – Skoplje
Predrag Popovski - profesor Univerziteta „Sveti Ćirilo i Metodije“ – Skoplje
- 12:00 – 13:00 Ručak (hotel Splendid)
- 13:00 – 15:00 Panel 4: „Uloga regulatornih tela i uloga parlamenata u nadzoru nad regulatornim telima i energetske politikama“
- Milenko Cokorilo – predsednik Regulatorne agencije za energetiku Republike Srpske;*
Enver Halimi – predsedavajući Odbora Regulatorne kancelarije za energetiku Kosova;
Branislav Prelević – predsedavajući Odbora Regulatorne agencije za energetiku Crne Gore
- 15:00 – 15:15 Pauza za kafu
- 15:15 – 15:45 Pregled zaključaka svakog panela i preporuke konferencije
Aleksandar Damjanović – predsednik Odbora za ekonomiju, finansije i budžet u Skupštini Crne Gore;
Emil Atanasovski - rukovodilac programa za Zapadni Balkan Vestminsterske fondacije za demokratiju
- 20:00 **Prijem povodom završetka konferencije (restoran Lim)**

Napomena: WFD će organizovati prevoz od hotela Splendid do restorana Lim

Odlazak učesnika je 7. ili 8. septembra u zavisnosti od njihovih rasporeda.